

УДК 811.111:81.373.46

**Сивачук О. М.,
старший викладач кафедри «Іноземна філологія та переклад»,
Національний університет «Запорізька політехніка»**

СТРУКТУРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА МЕХАНІЗМИ ТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

У першій половині ХХ ст. термінологія ще не розглядалася як окрема наукова дисципліна; сучасні підходи почали формуватися з 1930-х рр., насамперед завдяки працям О. Вюстера, який, поєднавши інженерний досвід із лінгвістичними дослідженнями, обґрунтував потребу в уніфікації термінів для міжнародного професійного спілкування [2]. Його ідеї про створення символічних одиниць через зіставлення наукових концептів заклали підвалини для подальших теоретичних розробок у галузі термінотворення.

Попри велике різноманіття визначень поняття «термін», його семантичний статус лишається предметом дискусій; однак у практичній

роботі дослідники зазвичай опираються на робочі визначення, що підкреслюють функціональний характер терміна в спеціалізованих текстах – «терміни – це мовні одиниці, які передають концептуальне значення в рамках спеціалізованих текстів знань» [3]. Відтак термін набуває однозначності тільки в межах певної терміносистеми, що зумовлює специфіку його формування.

Одиницями комп'ютерної терміносистеми виступають як одиночні терміни, так і терміни-словосполучення, які мають фіксоване технічне значення [1]. За формальною структурою англomовна комп'ютерна термінологія поділяється на прості терміни (однокореневі), похідні з афіксами, складні слова та стійкі словосполучення. Афіксація залишається одним із провідних способів творення: суфікси (*-er*, *-or*, *-ist*, *-ing*, *-ion*) та префікси (*re-*, *non-*, *cyber-*, *e-*) формують назви спеціалістів, процесів і приладів – *programmer*, *hosting*, *activation*, *e-book*.

Окреме місце посідає компонент *-ware* (*hardware*, *software*, *spruware*), що функціонує як семантично цільний формант для категорій програмних і апаратних засобів. Префікси *net-*, *cyber-*, *e-* та латинські форманти (*auto-*, *multi-*, *micro-*) демонструють інтернаціональність і продуктивність у сучасній термінології мережевої та інформаційної тематики.

Конверсія (перехід між частинами мови без морфологічних змін) є важливим механізмом: *click* (*v.*) → *click* (*n.*), *to spam* тощо, сприяючи економії мовних засобів і швидкій інтеракції між технічною термінологією та повсякденням.

Абревіація й акронімізація (*RAM*, *PDF*, *COBOL*) також мають високу частотність і часто формують нові автономні лексеми технічного поля.

Телескопія (злиття частин слів) виступає ще одним механізмом мовної економії та креативного номінування у цифровій сфері: *splinternet*, *hacktivist*, *webisode* – приклади того, як мовна інновація реагує на технологічні та соціокультурні зміни.

Отже, продуктивними способами творення англomовних комп'ютерних термінів є афіксація, конверсія, абревіація, складання та телескопія; ці процеси забезпечують прагнення до однозначності, економії виражальних засобів і адаптивності термінологічної системи до швидкого розвитку інформаційних технологій. Практичне відображення цих механізмів підтверджується прикладами з профільної літератури та електронних джерел, що свідчить про їхню роль у формуванні сучасного технічного словника.

Література

1. Дуда О. До питання про кореляцію загальноовживаного слова і терміна. URL : <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/22598>.
2. Cabre M. T. Theories of Terminology: Their Description, Prescription and Explanation. URL : https://www.researchgate.net/publication/233586525_Theories_of_terminology_Their_description_prescription_and_explanation.
3. Faber P. B. The Cognitive Shift in Terminology and Specialized Translation. URL : https://www.academia.edu/1376330/The_cognitive_shift_in_terminology_and_specialized_translation.